

PELASTUSOPISTO

Kuva-aineisto pelastusalan viestinnässä

Strategisella viestinnällä vaikuttavuutta pelastustoimeen -hankkeen työryhmä

D

MUUT JULKAISUT

Kuva-aineisto pelastusalan viestinnässä

Strategisella viestinnällä vaikuttavuutta pelastustoimeen -hankkeen työryhmä

Pelastusopiston julkaisu
D-sarja: Muut
5/2022

ISBN 978-952-7217-60-3 (pdf)
ISSN 2342-9305 (pdf)

Pelastusopisto
PL 1122
70821 Kuopio
www.pelastusopisto.fi

Taitto: Grano Oy
Kansikuva: lilartsy on Unsplash

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Oppaassa käytetty sanasto	8
3	Kuvien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä	10
4	Eri tarpeisiin pelastusalalla otettujen kuvien hyödyntäminen viestinnässä	11
4.1	Pelastustehtävillä sekä palontutkinnassa tai muussa onnettomuustutkinnassa otetut kuvat	11
4.2	Muissa tilanteissa otetut kuvat	14
5	Kuva-aineiston käsittely	16
5.1	Kuvauskalusto	16
5.2	Julkiset ja salassa pidettävät kuvat	16
5.3	Kuvien vastaanottaminen	17
5.4	Muokkaaminen, tallentaminen ja arkistointi sekä hävittäminen	17
5.5	Kuvien luovuttaminen	19
6	Tekijänoikeudet kuvien käytössä	21
7	Tietosuojasta ja yksityisyydensuojasta kuvien käytössä	23
8	Yhteenvetoa ja kiteytyksiä	24
8.1	Kuvien käytössä huomioitavia asioita	24
8.2	Muutama esimerkki: saako kuvan julkaista säädöksiä ja määräyksiä rikkomatta?	24
8.4	Arvojen mukainen viestintä ja kuvien käyttö pelastusalalla ...	26
8.5	Yhteenveto: missä saa kuvata?	27
	Linkkejä ja lisälukemista	28
	Oppaassa käytetyt lähteet	28
	Oppaassa hyödynnetty muu julkaisematon materiaali	29

1 Johdanto

Nykyinen viestintämaailma suosii kuvaa ja videota, joiden avulla voi erottua viestivirrasta ja tavoittaa kohderyhmiä tehokkaasti. Pelastustoimessa kuvia otetaan paitsi lakisääteisiin tehtäviin, myös eri tavoin organisaatioiden ja toimialan viestinnässä hyödynnettäväksi. Kuvien ottamiseen, käsittelyyn ja käyttöön liittyy useita lakeja, säädöksiä ja ohjeita, joista tulee olla tietoinen ja jotka tulee huomioida toiminnassa.

Pelastustoimessa kuvaaminen (kuten kaikki toiminta ja viestintä) perustuu lopulta toimialan yhteisesti sovittuihin arvoihin: inhimillisesti, ammatillisesti, luotettavasti. Viestinnällä ja kuvaamisella voidaan tukea pelastusalan tärkeiden tavoitteiden saavuttamista sekä perustehtävistä suoriutumista.

Tämä opas on suunnattu erityisesti pelastusalan viestinnän käyttöön. Pelastusalalla kuvataallenteita käytetään esimerkiksi palontutkinnassa, sisäisessä ja ulkoisessa koulutuksessa, lain mukaisessa turvallisuusviestinnässä ja onnettomuustiedottamisessa sekä erilaisissa julkaisuissa. Jatkuvasti uusiutuvan kuva-aineiston lisäksi organisaatioissa on vanhoja valokuvia, joista osa voidaan luokitella kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi. Lähtökohtaisesti näitä kaikkia voidaan hyödyntää myös puhtaasti viestinnällisissä tarkoituksissa, kunhan lainsäädäntöön ja pelastusalan arvoihin perustuvat reunaehdot täyttyvät. Kuvien sopivuutta viestinnän tarkoitukseen on hyvä harkita aina myös tapauskohtaisesti erikseen.

Tämän oppaan tarkoituksena on antaa lisävälineitä erilaisten kuvien hyödyntämiseen pelastusalan viestinnässä. Opas tarjoaa yleisluontoisesti tietoa niistä kuvataallenteisiin liittyvistä asioista, joita pelastusalan organisaatioiden on tärkeä huomioida viestinnässään. Kukin organisaatio ohjeistaa kuva-asioista myös erikseen tarkemmissa ohjeissaan ja voi siis soveltaa tätä opasta paikalliseen prosessiin sopivasti.

Opas pohjaa seuraaviin asiakirjoihin:

- Ohje kuva-aineistojen käsittelystä (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016)
- Kuvaaminen pelastustoimintatehtävissä -muistio (Sisäministeriön pelastusosasto 2017)
- Kamerakuva ja tallenteet pelastustoimen tehtävissä -sovellusohje (Pelastuslaitosten yhteinen ICT-hanke / kumppanuusverkosto 2018)
- Kamerakuvan käsittely pelastustoimessa -selvitysraportti (Pelastuslaitosten yhteinen ICT-hanke / kumppanuusverkosto 2020)
- Organisaatiokohtaiset kuvausohjeet (Etelä-Karjalan pelastuslaitos, Pirkanmaan pelastuslaitos).

Koska pelastustoimen resurssit ovat rajalliset ja ne vaihtelevat myös organisaatioittain, eivät yleispätevät ohjeet tai mallit välttämättä sovi automaattisesti kaikissa organisaatioissa sovellettaviksi. Näin ollen on suositeltavaa, että tämän oppaan lisäksi kukin organisaatio linjaa ja ohjeistaa henkilöstöään tarkemmin kuvien käytöstä myös itse.

Opasta on työstetty Pelastusopiston vuosina 2020–2022 hallinnoimassa ja Palosuojelurahaston rahoittamassa Strategisella viestinnällä vaikuttavuutta pelastustoimeen -hankkeessa yhteistyössä pelastuslaitosten yhteisen ICT-hankkeen ja Suomen Palopäällystiiton kanssa. Lämmin kiitos kaikille työskentelyyn osallistuneille arvokkaasta panoksesta yhteiseen kehittämiseen.

2 Oppaassa käytetty sanasto

Kuva. Kuvalla tarkoitetaan tässä laajasti kaikkia kamera-, valokuva- ja videotallenteita, jotka ovat teknisesti katseltavissa kuvaushetken jälkeen. Tallentamisvälineellä ei ole merkitystä: kuva voi olla otettu niin käsikäyttöisellä kameralla, puhelimella kuin UAS-laitteella tai millä tahansa muulla kuvamateriaalin tuottamiseen soveltuvalla välineellä.

Julkinen kuva. Julkisella kuvalla tarkoitetaan viranomaisen kuvatallenteita, jotka eivät ole julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Kuvia käytettäessä tulee huomioida henkilötietojen suojaa koskevat säännökset, jotka voivat asettaa rajoituksia julkistenkin kuvien käytölle. Julkisia kuvia ovat esimerkiksi:

- Pelastuslaitoksen työntekijöihin ja/tai kalustoon keskittyvät kuvat.
- Kuvat, joissa ei näy lain mukaan salassa pidettäviksi määriteltyjä tietoja (esim. henkilön terveydentilaa koskevat tiedot).
- Neutraalit kuvat, jotka on otettu varta vasten viestinnällisiin tarkoituksiin esimerkiksi tapahtumista tai organisaatioiden arjen työstä.

Salassa pidettävä eli ei-julkinen kuva. Salassa pidettävä kuva on säädetty laissa salassa pidettäväksi. Sitä ei tule julkaista tai luovuttaa eteenpäin ilman laissa mainittua tiedonsaantioikeutta salassa pidettävästä tiedosta. Pelastusalalla ei-julkisia kuvia ovat esimerkiksi:

- Kuvat, jotka loukkaavat tapahtuman uhrien sekä osallisten yksityisyyden suojaa.
- Kuvat, joissa näkyy viranomaistoiminnassa salassa pidettäviä asioita tai materiaaleja, kuten johtokeskuksiin tai tietojärjestelmiin liittyviä tietoja (esim. rakenteelliset ratkaisut, turvajärjestelmät, operatiivisten järjestelmien sisältämä ei-julkinen tieto).

Pelastustehtävä eli hälytystehtävä.

Valvontatehtävä eli palotarkastustehtävä.

UAS. Lyhenne tulee sanoista unmanned aircraft system. Termin suomenkielisiä vastineita ovat muun muassa pienoishelikopteri, RPAS, miehittämätön ilmaisuus ja drooni (drone).

Teoskynnys ylittyy, jos teos on tekijänsä henkisen luomistyön itsenäinen ja omaperäinen tulos. Käytännössä teokseksi katsotaan mikä tahansa luovan työn tulos, joka on sen verran omaperäinen, ettei joku toinen tekisi täysin samanlaista.

Tekijänoikeus on teoskynnyn ylittävän teoksen tekijälle (mukaan lukien valokuvan ottaja) syntyvä oikeus. Se tarkoittaa tekijän lähtökohtaista yksinoikeutta päättää teoksensa käytöstä, jolloin muilla ei ole oikeutta käyttää teosta ilman tekijän lupaa.

Lähioikeudet suojaavat luovan työn aineistoja, joiden teoskynnys ei ylity ja jotka eivät näin saa suoraan suojaa tekijänoikeudesta. Kuvan ottaja saa lähioikeudesta kuvansa jatkokäyttöön samat moraaliset oikeudet kuin hän saisi teoskynnyn syntyessä tekijänoikeudesta.

3 Kuvien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä

Saavutettavuus-direktiivi ja digipalvelulaki

EU:n saavutettavuusdirektiivin velvoittamana (pelastusalan) viranomaiset laativat digitaaliset palvelunsa **saavutettaviksi**: sisältö on yleistajuista, palvelut helppokäyttöisiä ja avustava tekniikka huomioitu. Saavutettavuus koskee myös kuvia. Digipalvelulaki vahventaa saavutettavuusdirektiivin velvoittavaksi kansalliseksi lainsäädännöksi ja tarkentaa sen kansallisia erityisvaatimuksia.

Julkisuuslaki ja hallintolaki

Julkisuuslaki vahvistaa julkishallinnon toimintaa ja päätöksenteon avoimuutta sekä estää vallan väärinkäyttöä. Se määrittelee viranomaisen asiakirjasta, asiakirjajulkisuudesta, viranomaisen toiminnan tiedottamisesta sekä asiakirjojen salassapidosta. Hallintolaki täydentää viranomaisen toiminnan lainsäädäntöä säättämällä tarkemmin asiakirjan toimittamisesta sekä asian käsittelemisestä viranomaisessa.

Pelastuslaki

Viranomaisen toiminta perustuu lakiin. Pelastuslaki on ensisijainen pelastuslaitoksen lakisäätöisiä tehtäviä määrittävä laki ja luo myös pelastustoimen lakisäätöisiin tehtäviin liittyvän kuvien käytön perustan.

Henkilötietoihin liittyvä lainsäädäntö

Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) määrittää rekisterinpitäjille velvollisuuksia tietojen suojaamiseen, rekisteröityjen informointiin ja näiden vaatimusten osoittamiseen. Asetuksessa täsmennetään rekisteröityjen oikeuksia tietojensa käsittelemiseen ja hallitsemiseen. Kansallisen tietosuojalaki tarkentaa henkilötietojen käsittelyoikeuksia kansallisella tasolla. Lisätieto tietosuojasta.

Tiedonhallintalaki

Tiedonhallintalaki velvoittaa ja ohjaa viranomaisia järjestämään asianhallintansa niin, että viranomainen voi palvella asiakkaitaan sekä muodostaa tietoaineistosta asiakokonaisuuksia helposti. Laki sisältää myös yleisiä vaatimuksia tietoturvallisuudesta sekä tietoaineiston elinkaaren hallinnasta.

Tekijänoikeuslain säädäntö

Tekijänoikeuksien määräytyminen ja voimassaoloaika säädetään tekijänoikeuslaissa. Tekijänoikeus muodostuu ensisijaisesti aina tekijälle, mutta lainsäädäntö voi antaa poikkeuksia viranomaisen tiedottamiseen, tekijänoikeuksien siirtymisiin sekä työsuhteen aikana syntyvien teosten tekijänoikeuksiin liittyen.

Yksityisyydensuojaan liittyvä lainsäädäntö

Yksityiselämän suoja (kotirauhan ja luottamuksellisen viestin suoja) säättää perustuslain 10 §, jolla suojellaan henkilöä viranomaisen tai muiden ulkopuolisten tahojen aiheuttamalta puuttumiselta hänen elämänsä. Kotirauhan piirissä pelastusviranomaisen lakiperusteisten toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa yksityisyydensuojaan. Laki yksityisyyden suojasta työelämässä antaa työnantajalle keinoja rajoittaa yksityisyyden suoja työpaikalla, esimerkiksi huometestauksilla sekä kamera-valvonnalla.

4 Eri tarpeisiin pelastusalalla otettujen kuvien hyödyntäminen viestinnässä

Pelastustoimessa kuvaustarpeet voidaan karkeasti jakaa seuraaviin osa-alueisiin:

- Pelastustoiminnan aikana tilannekuvan luominen ja jakaminen muiden tehtävään osallistuvien kanssa. Tilanteesta viestiminen organisaatioiden sisällä sekä eri ulkoisen kohderyhmien kanssa.
- Valvontatehtävillä tehtyjen havaintojen todentaminen
- Palontutkinta ja mahdollisesti muu onnettomuustutkinta (esim. poliisin pyynnöstä)
- Sisäinen ja ulkoinen turvallisuuskoulutus ja -viestintä
- Toiminnan dokumentointi sekä toiminnasta kertominen sisäisille ja ulkoisille kohderyhmille.

Rajaukset eivät ole kuitenkaan tiukkoja: pelastustehtävällä otettu kuva voi olla tarpeellinen esimerkiksi valvontatehtävää suoritettaessa tai pelastuslaitoksen toimintaa dokumentoitaessa.

4.1 Pelastustehtävillä sekä palontutkinnassa tai muussa onnettomuustutkinnassa otetut kuvat

Pelastustehtävät

Kuvaaminen pelastustehtävillä on perusteltua esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- historiallisesti, yhteiskunnallisesti tai alueellisesti merkittävät tehtävät, kuten
 - suuret rakennuspalot, jotka keräävät yleistä huomiota
 - erikoiset tai pitkäkestoiset tieliikennepelastustehtävät
- eläinpelastustehtävät, joilla on usein viestinnällistä arvoa
- erikoiskaluston ensimmäiset käyttökerrat onnettomuustilanteessa.

Pelastustehtävillä otetut kuvat voivat olla julkisia tai salassa pidettäviä, mikä määrittyy ensisijaisesti julkisuuslain mukaisesti. Aineiston julkisuudesta riippumatta pelastustehtävällä otettu kuva on pääsääntöisesti viranomaisen asiakirja tai osa viranomaisen asiakirjaa.

Pelastustehtävillä otettuja julkisia kuvia voidaan hyödyntää viestinnällisissä tarkoituksissa, jos seuraavat reunaehdot täyttyvät:

1. Kuvan käyttötarkoitus perustuu lainsäädäntöön (esim. onnettomuuksien ehkäisy).
2. Kuva ei sisällä esimerkiksi seuraavia:
 - yhteiskunnan turvallisuuteen, viranomaisen organisoimaan väestönsuojeluun ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät asiat
 - viranomaisten tietojärjestelmien sisältämä tieto
 - kotirauhan piirissä otetun kuvan yksilöivä tieto (esim. tunnistettavissa oleva talon piha-alue tai auton sisätilat)
 - ulkopuolisten tahojen liikesalaisuudet.
3. Kuva ei loukkaa yksityisyydensuojaa eli sisällä esimerkiksi seuraavia:
 - suoraan tai välillisesti tunnistettava henkilötieto (esim. nimi, osoite, kasvot, vakanssinumero, rekisteritunnus)
 - tieto, josta ilmenee jokin henkilöön johdateltavissa oleva salassapidon peruste (esim. sosiaalinen tai taloudellinen tilanne, terveydentila, sairaus tai vamma, yhteiskunnallinen, poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, seksuaalinen suuntautuminen/käyttäytyminen tai rikos, rangaistus tai rikoksen seuraamus)
 - tieto, joka asemoi kuvan kohteen johonkin tiettyyn julkisrauhan piiriin kuuluvaan ympäristöön (esim. virastot, liikehuoneistot, kokoustilat)
Huom! Edellä mainittujen kuvien hyödyntäminen voi olla mahdollista, jos siihen on saatu lupa kuvissa esiintyviltä tai niissä näkyvien kiinteistöjen tai muiden tilojen omistajilta/hallinnoijilta.
4. Kuvan käytössä kunnioitetaan tekijänoikeuksia ja noudatetaan tekijänoikeuslainsäädäntöä.
5. Kuva tukee pelastusalan arvoja: inhimillisesti, ammatillisesti, luotettavasti.
6. Kuvaa ei voida tulkita mainokseksi tai sen ei voida katsoa suosivan/suosittellevan jotain tiettyä tuotetta tai palvelua.
7. Kuvan käyttö on harkittua ja siitä on sovittu tapauskohtaisesti.

Pienoishelikopterilla (UAS) kuvattaessa on näiden ohjeiden lisäksi huomioitava [Traficomin ohjeistukset](#).

Kuvaamisessa ja kuvien käytössä tulee huomioida pelastusalan arvot. Pelastusalan toimijoilla ei ole läheskään aina tarvetta julkaista kuvia onnettomuustilanteista, etenkin jos kyseessä on esimerkiksi yksittäisen ihmisen koti. Tehtävillä tulisikin miettiä kriittisesti, onko tilanne ylipäättään sellainen, että siitä on tarpeen ottaa yleisesti käytettäviä kuvia.

Pelastustoimessa otetaan kuvia tehtävillä ensisijaisesti tapauksen tutkinnan tai viranomaistoiminnan kehittämisen vuoksi, ei esimerkiksi näkyvyyden saavuttamiseksi. Kuitenkin joissain toimialan organisaatioissa on todettu hyväksi käytännöksi ottaa viestinnän ammattilaisia ja muita toimialan viestinnän tekijöitä mukaan pelastus- ja valvontatehtäville tuottamaan kuva-aineistoa myös puhtaasti viestinnän tarpeisiin. Viime aikoina mm. työpäiväkuvaukset ja muut pelastusalan arjen tositarinat ovat tavoittaneet eri kohderyhmiä tehokkaasti. Tällöin niiden avulla on pystytty tekemään tuloksetta paitsi turvallisuusviestintää, myös vahvistamaan esimerkiksi työnantajakuva tai kansalaisten luottamusta pelastusviranomaista kohtaan. On myös hyvä muistaa, että toimialan arjen tarinoita voivat pelastusosalalla tuottaa viestintätehtävissä toimivien lisäksi laajasti myös muut alan ammattilaiset ja asiantuntijat.

Valvontatehtävät

Valvontatehtävillä otetuilla kuvilla voidaan todentaa havaittuja epäkohtia ja hyviä turvallisuusratkaisuja. Valvontatehtävissä otetut kuvat sopivatkin usein myös turvallisuusviestinnän tarpeisiin. Lain mukaan kuvaaminen on sallittua valvontatehtävällä todistusnäkökulmasta. Jos kuvia hyödynnetään viestinnän tarkoituksissa, tulee huomioida esimerkiksi mahdolliset liikesalaisuudet ja aineiston oikeaoppinen käsittely.

Palontutkinta

Palontutkinnassa kuvaamisella voidaan tukea tutkinnan päätelmiä onnettomuuteen johtaneista syistä. Palontutkinnassa kuvien ottamisen yksi tärkeä funktio on myös tukea pelastustoiminnan kehittämistä. Palontutkintatarkoituksiin otetut kuvat soveltuvat joissain tapauksissa myös toimialan viestinnän tarpeisiin (esim. turvallisuusviestintä ja -koulutus, toimialan työstä kertominen).

Kuvien käyttö edellyttää viranomaiselta aina tarkkaa harkintaa, joten kuvan julkaisemisesta koituvia hyötyjä on hyvä punnita tapauskohtaisesti suhteessa mahdollisiin haittoihin. Julkaisun kynnyksen tulee mieluummin olla korkealla kuin liian matalalla. On myös hyvä huomioida, että vaikka kuvaaminen olisikin kyseisessä tilanteessa sallittua, sen julkaiseminen ei välttämättä ole.

Lähtökohtaisesti pelastus- tai valvontatehtävissä sekä palontutkinnan yhteydessä otetun kuvan jatkokäyttö ja julkaiseminen on mahdollista, jos kuvasta poistetaan salassa pidettävät seikat. Yleiskuvasta omakotitalon pihasta ei välttämättä voida poistaa yksityiselämän ja kotirauhan piirissä olevia tunnistettavissa olevia tietoja, jolloin kuvaa ei myöskään tule julkaista. Sen sijaan tarkasti rajattu kuva palaneesta pesukoneesta on yleisluontoinen, jolloin sen käyttö esimerkiksi turvallisuuskoulutuksessa voi olla mahdollista. On kuitenkin hyvä huomioida, että uudet kamerat ja mobiililaitteet tallentavat kuvien metatietoihin usein myös paikkatiedot, joilla kuva voidaan yksilöidä tiettyyn kohteeseen hyvinkin tarkasti. Tällaiset metatiedot tulee poistaa kuvankäsittelyohjelmassa ennen kuvien julkaisemista.

Lisäksi on huomioitava, että vaikka kuva ei sisältäisikään salassa pidettävää tietoa, mahdolliset henkilötiedot voivat estää kuvan julkaisemisen. Esimerkiksi silloin, kun kyseessä on henkilöä esittävä kuva, kohteelta täytyy kysyä suostumus kuvan käyttämiseen, jos sitä aiotaan käyttää mainos- tai markkinointitarkoitukseen.

4.2 Muissa tilanteissa otetut kuvat

Edellä kuvatuilla pelastuslain mukaisilla tehtävillä kuvaamisen lisäksi pelastuslaitoksilla voi olla tarpeita kuvata myös esimerkiksi harjoituksissa, yleisötapahtumissa ja muissa tilaisuuksissa. Lähtökohtaisesti tällaista materiaalia käytetään ensisijaisesti esimerkiksi sisäisessä ja ulkoisessa koulutuksessa, toiminnan dokumentoinnissa, tapahtumien markkinoinnissa ja muussa tapahtumaviestinnässä tai pelastustoimen arjesta kertomisessa.

Kuvaamisesta pelastuslain tehtävien ulkopuolella tulee sopia harjoituksen johtajan tai tilaisuuden järjestäjän kanssa. Samoin kuvien käytöstä, säilytyksestä ja mahdollisesta luovutuksesta jatkokäyttöön sovitaan tapauskohtaisesti.

Lainsäädäntö sallii julkisessa tilassa kuvaamisen ilman erillistä lupaa, mutta esimerkiksi yleisötilaisuuksissa on hyvän tavan mukaista informoida kohteita kuvaamisesta. Lisäksi kuvien ottajan on osattava kertoa kuvattaville, miksi kuvataan, mitä kuvataan, miten kuvia säilytetään ja kenelle niitä mahdollisesti luovutetaan. Kuvattavilla henkilöillä on oltava mahdollisuus vaikuttaa myös kuvien julkaisuun ja jatkokäyttöön.

Muistathan, että vaikka kuvaaminen julkisessa tilassa on lähtökohtaisesti sallittua, kuvien julkaiseminen ei välttämättä sitä ole.

5 Kuva-aineiston käsittely

Tallenteiden käsittelyssä organisaatioiden tulee arvioida sisäisesti tarvetta kuvien käytölle ja määriteltävä käyttöoikeudet henkilöiden työtehtävien mukaisesti. Pelastustoimintaan osallistuvien muiden tahojen osalta kuvien käsittely perustuu tietojenkäsittelysopimukseen.

5.1 Kuvauskalusto

Pelastusalan työnantajan tulee huolehtia, että jokaisella työntekijällä on työtehtäviensä edellyttämä mahdollisuus kuvien ottamiseen – oli kyse sitten pelastuslain mukaisella tehtävällä kuvaamisesta tai muussa tilanteessa kuvaamisesta. Kuvamateriaalia voidaan tallentaa esimerkiksi puhelimella, tabletilla, tavallisella käsikäyttöisellä kameralla, pelastusautoon asennetulla kameralla, haalarikameralla tai UAS-laitteella.

Viranomaisen tietoturvan perusteita määrittää [Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta \(906/2019\)](#). Kaikkien käytettävien laitteiden tulee olla pelastuslaitoksen hyväksymiä. Myös kuva-aineiston siirto laitteesta toiseen on toteutettava tietoturvallisesti. Salassa pidettävää tietoa saa siirtää yleisessä tietoverkossa vain salattua tai muuten suojattua tiedonsiirtoyhteyttä käyttämällä.

Kuvat tulee poistaa laitteista, kun ne on siirretty pelastuslaitoksen palvelimelle. Kuvaamiseen käytettävien laitteiden asetuksista tulee myös muistaa kytkeä pois automaattinen varmuuskopiointi pilvipalveluun. Muutoin kuva-aineistot päätyvät ko. palvelujen kautta Suomen rajojen ulkopuolelle, jolloin ne ovat alttiina myös mahdolliselle väärinkäytölle.

5.2 Julkiset ja salassa pidettävät kuvat

Kun kuvia otetaan pelastuslain mukaisilla tehtävillä, syntyvä tallenne muodostaa pääsääntöisesti viranomaisen asiakirjan. Tällöin sen viestinnällisessä jatkokäytössä tulee huomioida julkisuuslaki ja mahdolliset salassapitosäännökset.

Aineiston julkisuusaste määritellään tapauskohtaisesti sen perusteella, mitä kuvassa on näkyvissä. Julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä ovat esimerkiksi terveydentilaa tai henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot, liikesalaisuudet, rikosepäilyä tai esitutkintaa koskevat tiedot sekä onnettomuuden uhria tai tämän läheisiä loukkaava tieto.

5.3 Kuvien vastaanottaminen

Pelastusalan organisaatio voi vastaanottaa kuva-aineistoa muilta viranomaisilta, yhteistyöorganisaatioilta ja yksittäisiltä henkilöiltä niin pelastusalan sisä- kuin ulkopuolelta. Lisäksi yleisiä viestinnän kuvia voidaan laadata maksutta CC-lisenssillä erilaisista pilvipalveluista.

Jos organisaatio vastaanottaa kuvia ulkopuoliselta, asiasta tulisi laatia kirjallinen luovutussopimus. Sopiminen on tarpeen riittävien käyttöoikeuksien luovuttamista varten. Sopimuksessa on hyvä mainita tekijänoikeuteen liittyvien seikkojen lisäksi mahdollisimman tarkasti:

- Mitä ja millaista materiaalia sopimus koskee?
- Mistä tapahtumasta kuvamateriaali otetaan?
- Kuka kuvan luovuttaa?

Kuva-aineistoja voidaan saada esimerkiksi valvontaa varten myös joltakulta ulkopuoliselta, joka on mahdollisesti havainnut ympäristössään turvallisuuspuutteen. Tällöin kyseessä voi olla esimerkiksi pelastuslain (379/2011) mukainen ilmoitus ilmeisestä palovaarasta tai turvallisuusriskistä. Jos kuva soveltuu turvallisuustilanteen todentamiseen, se voidaan ottaa vastaan ja tallentaa samoin periaattein kuin muu organisaation kuvamateriaali. Tällöin kuvan ottajaa suositellaan täyttämään lomake kuvatallenteiden vastaanottamisesta, joka skannataan ja tallennetaan kuva-aineistojen yhteyteen.

5.4 Muokkaaminen, tallentaminen ja arkistointi sekä hävittäminen

Säilytettäviä kuvia voidaan käsitellä teknisesti, mutta niitä ei tulisi muokata tarkoituksellisesti. Yleensä lähtökohtana on, että mitä vähemmän kuvia

muokataan, sen parempi. Kuvan arvoa lisää aitous, ja esimerkiksi median edustajat näkevät, ettei heille tulisi toimittaa käsiteltyjä kuvia ollenkaan. Kuva kannattaakin pyrkiä ottamaan niin, ettei sitä tarvitse enää jälkikäteen erikseen käsitellä esimerkiksi jonkin suojeltavan intressin takia. Tunnistettavissa oleva tieto on parempi rajata kuvan ulkopuolelle kuin sumentaa tai muutoin “manipuloida” kuvaa.

Kun kuvia tallennetaan, on hyvä mainita aina kuvauspaikka ja -aika, tapahtuma sekä mahdollisuuksien mukaan kuvissa olevat henkilöt. Mahdollisissa erityistilanteissa omilla laitteilla otetut kuva-aineistot on siirrettävä viipymättä organisaation tallenteiksi. Onnettomuustilanteissa otettuja kuvia ei saa säilyttää sellaisenaan työntekijän henkilökohtaisissa laitteissa tai tallennuslevyillä, vaan kuvat tulee niiden ottamisen jälkeen siirtää mahdollisimman pian organisaation kuva-arkistoon kunkin organisaation omien ohjeiden mukaan. Kukin organisaatio nimeää erikseen henkilöt, jotka arkistoivat kuvatallenteita.

Onnettomuustilanteista otetut kuvat siirretään osaksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTON onnettomuusselostetta voimassa olevien ohjeistusten ja järjestelmän mahdollistaman tekniikan mukaisesti. Kuvien säilyttämiseen ja tiedonsiirtoon käytettävien järjestelmien on täytettävä viranomaisten tietoturva vaatimukset ja järjestelmähankinnoissa on huomioitava myös tiedonhallintalain vaatimus lokitietojen tallentamisesta.

Pelastustoimintatehtävässä tallennettu pelastustoiminnan kohdetta koskeva kuva-aineisto tulee tallentaa pelastuslain perusteella toimenpiderekisteriin, jollei ole kyse viestinnälliseen käyttöön tarkoitetusta tai muusta sellaisesta kuva-aineistosta, joka ei varsinaisesti liity tehtävään tai sen yhteydessä toteutettavaan palontutkintaan.

Salassa pidettävien kuvien säilytyksessä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja organisaatioiden omia ohjeistuksia ei-julkisen tietoaineiston käsittelemisestä. Kuvat tulee pyrkiä poistamaan, kun niiden käyttötarve on umpeutunut. Salassa pidettäväksi määritettyyn materiaaliin tulee lisätä merkinä ”SALASSA PIDETTÄVÄ”. Lisäksi kuvasta on käytävä ilmi, miltä osin se on salassa pidettävä ja mihin salassapito perustuu. Aineisto voi joissain tapauk-

sisä olla myös vain osittain salassa pidettävä ja osittain julkinen. Yleensä salassa pidettävät kuvat ovat kuitenkin kokonaan salassa pidettäviä.

Viestinnälliseen käyttöön ja valvontatilanteen todentamiseen otettuja kuva-aineistoja voidaan säilyttää työntekijän omassa laitteessa, jos se on tarpeellista työtehtävien hoitamisen kannalta. Kuva-aineistojen arkistointiin käytetään kuitenkin näissäkin tapauksissa organisaation tiedostopalvelinta.

Julkiset kuvat tallennetaan ja arkistoidaan yleensä eri paikkaan kuin salassa pidettävät kuvat. Julkisia kuvia voidaan hyödyntää esimerkiksi viestinnällisissä tarkoituksissa ja luovuttaa vapaammin. Pelastusalan julkisten kuvien jakamiseen on perusteilla myös yhteinen kuvapankki (tavoitteena käyttöönotto kesän 2022 aikana). Päämääränä on, että jatkossa tallennettaessa kuva organisaation omiin arkistoihin julkiseksi se tallennettaisiin myös kyseiseen pankkiin yhteisesti hyödynnettäväksi. Lisätietoja kuvapankista voi kysyä turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkostosta / paloinsinööri Esa Tuomiselta (tilanne 05/2022).

Usein pelastusalalla syntyy aineistoa, jota voidaan pitää kulttuurihistoriallisesti arvokkaana. Tällaisen aineiston käytöstä, tallentamisesta ja arkistoinnista on hyvä sopia organisaatioissa erikseen. Lisäksi organisaatiot voivat tarvittaessa ohjeistaa henkilöstöään tallenteiden käytöstä ja arkistoinnista erikseen myös muutoin.

5.5 Kuvien luovuttaminen

Kuvia voidaan luovuttaa esimerkiksi medialle pyydettyäessä. Medialle kuvia jaettaessa tulee noudattaa harkintaa ja tasapuolisuutta sekä tarkistaa, ettei luovuttamiselle ole lain määrittämää estettä. Salassa pidettäviä kuvia ei tule luovuttaa medialle eikä käyttää muutenkaan viestinnällisissä tarkoituksissa.

Toimiva mediayhteistyö on pelastusviranomaiselle tärkeää. Kuvia jakamalla voi myös vähentää silminnäkijäkuvien leviämistä. Yleensä median esittämiin kuvapyyntöihin hälytystilanteista vastaa pelastuslaitoksilla päivystävä palomestari tai hänen määrittämänsä henkilö. Etenkin eläinpelastustehtävät kiinnostavat mediaa, ja niistä otetut kuvat voidaan pelastustoiminnan johtajan luvalla luovuttaa eteenpäin – edellyttäen, että kuvan tekijänoikeuden haltija antaa siihen suostumuksensa. Jos kyseessä on tuotanto- tai lemmikkieläin, luovuttamiseen täytyy kysyä lupa omistajalta.

Kuva tulee julkiseksi, kun sitä koskevan asian käsittely pelastustoimessa päättyy, ellei materiaalia ole erikseen määritetty salassa pidettäväksi. Julkinen tallenne on annettava viivytyksettä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluttua asiakirjapyyntöstä. Jos kuva sisältää henkilötietoja, on erikseen varmistettava, onko pyytäjällä tietosuojalain nojalla oikeus käsitellä henkilötietoja. Kuvista tunnistettavilta henkilöiltä tulee olla lupa aineiston käyttöön. Alaikäisten kohdalla lupa tulee olla huoltajalta.

Julkisuuslakiin perustuva aineiston luovuttaminen on lähtökohtaisesti maksutonta. Kohtuullisen maksun voi periä, jos aineiston hakeminen on erityisen työlästä (esim. tietopyyntöä ei ole yksilöity). Jos viranomaisen kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, tiedonpyytäjälle on: 1) ilmoitettava kieltäytymisen syy 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi 3) esitettävä kysymys, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi sekä 4) annettava tieto käsittelystä perittävistä maksuista.

Pelastuslain mukaisilla tehtävillä otettujen kuvien jakaminen esimerkiksi medialle ei saa vaarantaa muuta viranomaisen toimintaa, esim. esitutkintaa. Jos tapauksesta on käynnissä tutkinta, kuvia ei pääsääntöisesti tule julkaista tai jakaa eteenpäin. Joissain tapauksissa tutkivan viranomaisen kanssa voi kuitenkin tarpeen mukaan sopia kuvien luovuttamispolitiikasta erikseen tarkemmin.

6 Tekijänoikeudet kuvien käytössä

Tekijänoikeuslain mukaan tekijänoikeus syntyy aina teoksen tekijälle. Kuvaustilanteessa tekijänoikeus syntyy siis kuvatallenteisiin, jotka ylittävät ns. teoskynnyksen. Käytäntö on osoittanut, että pelastustoimen kuvaamisessa teoskynnys ei välttämättä ylity. Näissäkin tapauksissa kuvaajalle syntyy kuitenkin lähioikeus.

Työsuhteessa tekijänoikeus syntyy teoskynnyksen ylittäviin valokuva-teoksiin kuvan ottajalle. Tekijä voi kuitenkin luovuttaa tekijänoikeutensa työnantajalle erillisellä sopimuksella. On myös hyvä huomioda, että vaikka tekijänoikeus syntyisikin kuvaajalle, pelastustoimen työtehtävien yhteydessä otettujen kuvien käyttöoikeudet kuuluvat työnantajaorganisaatiolle. Oikeuskirjallisuudessa esitettyjen näkemysten mukaan työnantajalla on normaalikäytösäännön perusteella oikeus käyttää työntekijän määrätyn työtehtävän yhteydessä ottamaa valokuvaa normaalin toimintansa edellyttämässä laajuudessa. Tällöin käyttölaajuus perustuu ennen kaikkea siihen, mihin tarkoitukseen kuva on otettu.

Pelastusalalla kukin organisaatio ohjeistaa tekijänoikeuksista tarkemmin erikseen omissa linjauksissaan. Suullinen sopimus on juridisesta näkökulmasta yhtä pitävä kuin kirjallinen, mutta suullisen sopimuksen sisällön todentaminen mahdollisessa riitatilanteessa on jälkikäteen lähes mahdotonta. Organisaatioissa onkin hyvä harkita, milloin kuvien käytöstä soviin taan suullisesti ja milloin on syytä laatia kirjallinen sopimus.

Tekijänoikeuslainsäädäntö on tarpeen huomioda myös tilanteissa, joissa kuva on otettu viranomaistoiminnassa ja kuvat tulkitaan osaksi viranomaisen asiakirjaa. Tällöin esimerkiksi julkisuuslaki, hallintolaki ja tekijänoikeuslaki saattavat asettua toisiinsa nähden jopa ristiriitaan. Lisäksi on huomioitava, että tekijällä on aina halutessaan oikeus hyvän tavan mukaisesti tulla mainituksi kuvan julkaisemisen yhteydessä joko nimellään tai nimimerkillään.

Tekijänoikeuksista työsuhteessa voi sopia esimerkiksi työsopimuksessa tai laatimalla siitä erillisen sopimuksen. Tarkista oman organisaatiosi tähän liittyvät linjaukset tarpeen mukaan erikseen.

[Lue lisää sopimukseen kirjattavista asioista Kuvasto ry:n sivustolta täältä.](#)

Oikeudellisten vastuukysymysten selventämiseksi pelastusalan organisaatio voi laatia erillisen kirjallisen tietojenkäsittelysopimuksen, jossa voidaan linjata esimerkiksi sopimuspalokuntien ottamien kuvien käyttöön liittyvistä reunaehdoista. Viranomaisstatus ei vapauta organisaatiota tekijänoikeuskorvausvelvollisuudesta, jos kuvan ottaja niitä pyytää.

Sopimuspalokuntien ja pelastuslaitosten välinen kuvien käyttö on vakiintunutta. Sopimuspalokunnat ovat esimerkiksi voineet pyydettyä luovuttaa kuvia pelastuslaitokselle käytettäväksi erillisillä Creative Commons-lisenssien kaltaisilla ehdoilla, vaikka palokunnilla ei olisi suoraan viittausta ko. lisensseihin. Sopimuspalokunta ei kuitenkaan päättä lisenssin antamisesta, vaan sen tekee tekijänoikeuden haltija.

[Tutustu tekijänoikeuteen liittyvään lainsäädäntöön ja käytäntöihin tarkemmin täällä.](#) Tekijänoikeuksiin liittyvissä asioissa pelastusalan organisaatiot voivat tarvittaessa olla yhteydessä myös tekijänoikeusjärjestöihin neuvoja saadakseen.

7 Tietosuojasta ja yksityisyyden- suojasta kuvien käytössä

Henkilöiden kuvaaminen tallentavalla kameravalvonnalla tai muulla vastaavalla ratkaisulla muodostaa henkilörekisterin, jos kuvasta on tunnistettavissa yksittäinen henkilö. Jos neutraaleja, esimerkiksi tapahtumissa otettuja kuvia käytetään viestinnässä, tulee tunnistettavissa olevilta henkilöiltä olla (suullinen) lupa kuvan tai videon käyttöön. Alaikäisten kohdalla lupa tulee saada huoltajalta. Tilanteissa, joissa ulkopuolinen taho pyytää pelastusviranomaista luovuttamaan henkilötietoja sisältäviä kuvia, on tietopyynnön saajan erikseen varmistettava, onko pyytäjällä tietosuojalain nojalla oikeus käsitellä henkilötietoja.

Reaaliaikaisia, tehtävillä kuvattuja videotallenteita käsitellään viranomaisen asiakirjoina tai niiden osina samalla tavoin kuin mitä tahansa pelastustoiminnassa tallennettua kuvamateriaalia. Tallenteesta muodostuu osa pelastustehtävien tallenteiden rekisteriä, jolloin on huomioitava tietosuojalainsäädäntö ja kiinnitettävä huomiota muun muassa siihen, miten rekisteröidylle informoidaan rekisteristä. Tiedot tulee antaa pääsääntöisesti kirjallisesti. Yleisölle suunnatut tiedot voidaan antaa esimerkiksi verkkosivuilla.

8 Yhteenvetoa ja kiteytyksiä

8.1 Kuvien käytössä huomioitavia asioita

- Tietoturva, tietosuoja, saavutettavuus, tekijänoikeudet, yksityisyydensuoja.
- Kalustolle asetetut vaatimukset.
- Vastuuseen ja valtaan liittyvät kysymykset.
- Eettisyys ja arvot, pelastusalan ja viestinnän tavoitteet.
- Yhteinen tekeminen, vertaisoppiminen ja hyvien käytäntöjen ja materiaalin jakaminen.
- Julkiset ja salassa pidettävät kuvat.
- Kuvien käsittely, säilyttäminen ja arkistointi.

8.2 Muutama esimerkki: saako kuvan julkaista säädöksiä ja määräyksiä rikkomatta?

Pelastustehtävällä kuvaaminen, saa julkaista

Kuva 1. Esimerkki (1) julkisesta kuvasta

Kuva 2. Esimerkki (2) julkisesta kuvasta

(Kuvat: Etelä-Karjalan pelastuslaitos 2022; Julius Rito/Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.)

KYSYMYS: Omakotitalo on palanut. Saako twiitata kuvan, joka on otettu palaneen talon sisäpihalta? Kuvassa ei näy ihmisiä, vaan siitä ovat nähtävillä ainoastaan palovauriot ja irtonaista omaisuutta.

VASTAUS: Pääsääntönä voi pitää, että kotirauhan piirissä onnettomuudesta otettua kuvaa ei tule julkaista somessa, vaikka kuvassa ei näkyisi kukaan ihmisiä (kotirauhan suoja määritetty perusoikeudeksi perustuslaista, mikä vaikuttaa tulkintaan).

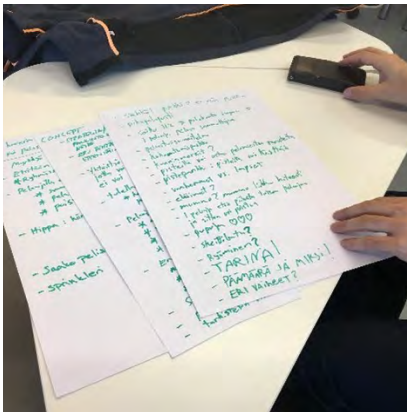
KYSYMYS: Maastopalosta on otettu yleisluonteisia kuvia tiedottamiseen. Voiko kuvia julkaista somessa?

VASTAUS: Pääsääntöisesti kyllä. On kuitenkin huolehdittava, että kuvassa ei näy esimerkiksi yksityispihoilla oleskelevia henkilöitä.

KYSYMYS: Pelastimme kuutin rannalta. Voinko twiitata kuvan kuutista yksin tai pelastusalan ammattilaisen kanssa?

VASTAUS: Villieläimestä voi laittaa someen vapaasti kuvan. Pelastustoimen henkilöstöön kuuluvan osalta tarvitaan suostumus, jos henkilö on tunnistettavissa kuvasta.

Muissa tilanteissa kuvaaminen, saa julkaista

Kuva 3. Esimerkki (3) julkisesta kuvasta (Kuvat: Pelastusopiston arkisto.)

Kuva 4. Esimerkki (4) julkisesta kuvasta.

Huom! Kuvissa 3 ja 4 saattaa olla kyse julkisrauhan piirissä tunnistettavassa ympäristössä otetusta kuvasta. Tällöin kuvan julkaisemiseen on lähtökohtaisesti oltava lupa tilat omistavalta tai tiloja hallinnoivalta taholta. Vastaavissa tilanteissa tapahtuvan kuvaamisen yhteydessä esimerkiksi tapahtumiin osallistuvia on myös hyvä informoida kuvaamisesta ja kuvien mahdollisesta jatkokäytöstä.

8.4 Arvojen mukainen viestintä ja kuvien käyttö pelastusalalla

- Kun pelastusala julkaisee kuvia ja videoita pelastustoiminnasta, tallenteissa ei tule keskittyä onnettomuuden uhreihin.
- Kuvissa ei tule näkyä yksilöiviä tietoja, kuten tunnistettavia koteja, pihoja, ajoneuvoja tai yritystietoja.
- Kuvattavilta tulee pyytää suostumus kuvaamiseen aina kun mahdollista.
- Alaikäisiä koskeva kuvauslupa pyydetään huoltajalta.

- Yksityisyydensuojaa ja kotirauhaa kunnioitetaan.
- Tekijänoikeuksia kunnioitetaan.
- Jaettavaan materiaaliin pyydetään lupa materiaalin tekijältä ja siihen viitataan asianmukaisesti.
- Julkaisut ovat saavutettavia: tallenteissa mahdollisesti käytetty kieli on selkeää, kuvamaailma on monimuotoinen, videot tekstitetään ja kuviin ja videoihin lisätään alt-tekstit.

- Onnettomuustilanteessa kuvaaminen ei saa häiritä pelastustoimintaa.
- On tärkeä huolehtia, että esimerkiksi omaiset saavat tiedon mahdollisesta onnettomuudesta poliisilta, eivätkä somesta tai muusta mediasta.
- Kansalaisia ohjeistetaan turvallisuusviestinnässä olemaan kuvaamatta mahdollisissa onnettomuus-tilanteissa. Lisäksi painotetaan jokaisen velvollisuutta auttaa mahdollisia tilanteen uhreja.

- Harkitse, tarvitseeko jokaisesta tilanteesta ylipäätään ottaa kuvia.
- Kuvaaminen on pelastustehtävillä lähtökohtaisesti sallittua, mutta kuvan julkaisuun liittyy tarkkoja rajoituksia. On aina parempi mieluummin harkita kuvan käyttöä etukäteen kuin mahdollisesti joutua katumaan julkaisua jälkikäteen.
- Jokaisen organisaation on hyvä ohjeistaa henkilöstöään kuvien käytöstä myös erikseen itse.

Kuva 5. Pelastusalan arvojen mukainen viestintä ja kuvien käyttö

8.5 Yhteenveto: missä saa kuvata?

Kaaviossa 1 esitetään kiteytetysti, missä ja milloin pelastustoimessa saa kuvata ja mitä asioita tilanteissa on huomioitava (lähde: Kamerakuva pelastustoimessa -selvitysraportin ja ohjeistuksen läpikäynti, 2020).

Yleiset paikat

- Kaikki yleisölle avoimet tilat
- Esim. katu, puisto, kenttä, hotelli-huone, ostoskeskus, viraston aula, liikenneväline, tie, metsä, luonto
- Lähtökohtaisesti saa kuvata.

Huomioitavaa:

- Systemaattinen ja laajamittainen kuvaaminen saattaa vaatia vaikutusten arvioinnin.

Julkisrauhan suojaamat paikat

- Tilat, joihin yleisöltä pääsy kielletty
- Esim. virasto, liikehuoneisto, toimisto, tuotantolaitos, kokoustila, muu vastaava huoneisto/rakennus tai sellaisen aidattu piha-alue
- Saa kuvata pelastustoimen tehtävien yhteydessä.

Huomioitavaa:

- Kuvaamisesta informointi/avoimuus
- Vältettävä tarpeetonta paikalla olijoiden kuvaamista
- Vältettävä liikesalaisuuksien/turvajärjestelyiden kuvaamista (salassapito-arvio).

Kotirauhan suojaamat paikat

- Asumiseen tarkoitettut tilat
- Esim. asunto, lomaa-asunto, teltta, asuintalon porraskäytävä, yksityispiha
- Saa kuvata pelastustoimen tehtävien yhteydessä.

Huomioitavaa:

- Kuvaamisesta informointi/avoimuus
- Vältettävä tarpeetonta paikalla olijoiden kuvaamista
- Vältettävä turhaa henkilökohtaisten esineiden / henkilökohtaisista oloista kertovien olojen kuvaamista
- Jos kuvassa on tunnistettavia henkilöitä tai heidän henkilökoht. oloihinsa liittyviä, pääteltävissä olevia tietoja, kuvat tulee määritellä salassa pidettäviksi.

Informoinnin tarve ja mahdollinen salassapitovelvollisuus korostuvat

Kaavio 1. Missä ja milloin pelastustoimessa saa kuvata ja mitä asioita on huomioitava.

Katso sallituista kuvaamispaikoista tarkemmin esim. [Rikoslaki 24. luku \(salakatselu\)](#).

Linkkejä ja lisälukemista

[Yleistietoa tekijänoikeudesta](#)

[Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeuksista](#)

[Ohjeita ja vinkkejä verkkopalvelujen saavutettavuuteen](#)

[Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan verkkosivusto](#)

[Tietosuojasta ja GDPR-asetuksesta – tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivusto](#)

[Pelastuslaitosten viestintäopas 2.0 – Koulumaalin materiaali PDF-muodossa](#)

[Ajoneuvokameroiden käytössä huomioitavaa: Euroopan tietosuojaneuvoston ohje videokuvaamiseen](#)

Pelastusalan yhteinen turvallisuusviestinnän kuvapankki, lisätietoja:
Esa Tuominen, Kanta-Hämeen pelastuslaitos

Pelastusalan some-opas, lisätietoja: Aino Harinen, Pelastusopisto

Pesonen, P. 2019. Valokuvan lait - missä saa kuvata ja mitä julkaista?

Oppaassa käytetyt lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L2102&from=FI>

Europa. Yleinen tietosuojasetus. https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-protection/data-protection-gdpr/index_fi.htm

Hallintolaki 6.6.2003/434. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190306>

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190906#Pidm45237816141584>

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040759>

Pelastuslaki 29.4.2011/379. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Poliisilaki 22.7.2011/872. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872>

Saavutettavuusvaatimukset. <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/>

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#a731-1999>

Tekijänoikeus. www.tekijanoikeus.fi

Tietosuoja laki 5.12.2018/1050. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050>

Tietosuojavaltuutetun toimisto. <https://tietosuoja.fi/etusivu>

Oppaassa hyödynnetty muu julkaisematon materiaali

Kamerakuva ja tallenteet pelastustoimen tehtävissä -sovellusohje
(Pelastuslaitosten yhteinen ICT-hanke / kumppanuusverkosto 2018)

Kamerakuva pelastustoimessa -selvitysraportin ja ohjeistuksen läpikäynti
(PP-esitys 30.6.2020)

Kamerakuvan käsittely pelastustoimessa -selvitysraportti
(Pelastuslaitosten yhteinen ICT-hanke / kumppanuusverkosto 2020)

Kuvaaminen pelastustoimintatehtävissä -muistio
(Sisäministeriön pelastusosasto 2017)

Ohje kuva-aineistojen käsittelystä (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2016)

Organisaatiokohtaiset kuvausohjeet
(Etelä-Karjalan [2022] ja Pirkanmaan [2018] pelastuslaitokset)

Sisäministeriön ohje UAS-laitteiston käytöstä pelastustoimessa

PELASTUSOPISTO

ISBN 978-952-7217-60-3 (pdf)
ISSN 2342-9305 (pdf)